

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ РІЗНОТРАВ'Я КВІТУЧИХ ЛУКІВ У МІСТАХ

ЧУБАКОВА Н. С., СОКОЛЕНКО У. М.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

nadezhdachubakova@gmail.com, sokolenko.uliana@gmail.com

Квітучі луки або ділянки різнотрав'я стали перспективною альтернативою традиційним газонам у містах Європи [1, 3]. Такий спосіб озеленення набирає популярності через створення значного видового різноманіття трав'янистих рослин, відносну невибагливість та простоту у догляді, максимально наближеним до краси природних луків виглядом та завдяки створенню додаткових оселищ для тварин у містах.

Поруч із перевагами таких луків можна зазначити і про їх можливі недоліки, хоча деякі з них дискусійні, наприклад, нижча естетична якість високих травостоїв порівняно із кошеними газонами [1, 3]. Слід, проте, розуміти, що луки із багаторічних трав дійсно будуть квітнути лише протягом певного періоду в другій половині літа, а після цвітіння матимуть не зовсім «доглянутий» вигляд. Така особливість є основною перешкодою до їх впровадження. Також, залежно від умов середовища, такі трав'яні угруповання досягнуть свого піку розвитку на 2-3 рік. До дискусійних недоліків належить і їх потенційно вища алергенність порівняно з традиційними газонами [1]. Також високий травостій не дуже любляють працівники комунальних служб, оскільки в них може накопичуватись сміття, яке важко прибирати. Враховуючи вище зазначене, для квітучих лук слід рекомендувати вибирати місцезростання, де вони матимуть перевагу над газонами (не потребують частого косіння, розташовані не у безпосередній близькості до житлових будинків), наприклад, вздовж доріг у місті.

У нашій роботі ми розглянемо детальніше досвід Польщі щодо особливостей створення багаторічних квітучих луків [2]. Травосуміш для їх посіву коштує 24,00 zł – 159,00 zł. Суміш складається з 46 видів місцевих багаторічних польових квітів. Травостій добре формується на середніх і глинистих ґрунтах із змінним водним режимом, на сонячних і напівзатінених місцях. Основну частину цієї суміші становлять стійкі багаторічні види, які

починають квітнути з другого сезону після посіву. Завдяки невеликій частці однорічних польових квітів луг почне цвісти навесні або влітку. Норма посіву – 100 г насінневої суміші на приблизно 50 м² квітника [2].

Рисунок 1 – Польська травосуміш для традиційної багаторічної луки [2].

Рекомендації для посіву. Для кращого ефекту насіння висівають в очищений від кореневищ або коренів ґрунт. Перед посівом ділянку вирівнюють, щоб насіння не зміло під час дощу або поливу. Рекомендовано висівати традиційний польський луг навесні та восени, коли ризик посухи низький. В Польщі практикують висівання в осінній період, що має наслідком раннє цвітіння наступної весни (в Харкові висівання в осінній період не є перспективним через нижчі значення зимової температури). Якщо проводити посів у весняний період, то це дозволить ділянці швидко зацвісти, при умові якщо рослини мають вологий субстрат на початку росту. Перед посівом насіння необхідно перемішати та висіяти рівномірно по всій поверхні, не загортаючи

грунтом [2]. Після посіву ділянку притоптують, щоб забезпечити хороший контакт насіння з землею, на завершення поливають. Для правильного розвитку рослин важливо підтримувати помірну вологість ґрунту в початковий період росту, особливо на водопроникних ґрунтах.

Рекомендації для догляду. У перший рік, якщо умови вирощування сприятливі, а саме, температура тримається вище нуля і немає посухи, рослини почнуть проростати протягом кількох днів після посіву. Суміш включає однорічні види, які зацвітають через 1-2 місяці після посіву (при весняному посіві), і багаторічні рослини, які мають зелене листя лише в перший рік і починають цвісти на другий сезон.

Нестача води і холод уповільнюють ріст і процес квітування рослин. Вони також змушують рослини цвісти протягом короткого періоду часу, щоб швидше утворювати насіння. Якщо протягом першого року на луці з'явилися небажані рослини, їх можна прополоти, щоб зберегти однорічні квіти, або обрізати, щоб зміцнити багаторічні види. Коли луг закінчить квітувати, траву необхідно скошувати, щоб звільнити місце для більш низьких багаторічних рослин, яким для росту потрібне світло. Скошену траву можна залишити на кілька днів, щоб насіння проникло в ґрунт, після чого суху траву потрібно прибрати, щоб не обмежувати ріст багаторічних рослин, та не створювати умови для поширення азотофільних рослин.

У наступні роки на луках переважатимуть місцеві багаторічні види, які поступово заселять всю територію. Багаторічний луг косять двічі за сезон. Косити траву необхідно на висоті (приблизно 5-10 см над землею). Перше скошування слід проводити, коли квіти зів'януть і насіння опадє (червень/липень). Друге скошування роблять восени (тоді взимку ділянка буде виглядати як газон) або ранньою весною (взимку стовбур служить притулком для комах і є годівницею для птахів, а також утеплювачем для молодих рослин, які виростуть пізніше) [2].

Таким чином, технологія створення квітучих лук в європейських країнах має певну тягливість та здійснюється на практиці, тоді як в Україні ще перебуває на початковому етапі. Причиною повільного впровадження в Україні є в першу чергу відсутність адаптованих для наших кліматичних умов травосумішей, практики їх створення, та не готовність населення сприймати їхній вигляд на певних етапах розвитку, а саме, до цвітіння та після.

Література

1. Різотрав'я поруч / авт. кол.: А. Зозуля, М. Рябика, Я. Михайловський. Львів: ПЛАТО, 2021. 54 с. URL: <https://plato.lviv.ua/wp-content/uploads/2021/05/riznotravuya-poruch-1.pdf> (дата звернення: 15.10.2023)
2. Łąki kwietne. URL: <https://lakikwietne.pl/produkty/marki/beewild/tradycyjna-wieloletnia/> (дата звернення: 15.10.2023).
3. Our wild garden. URL: <https://ourwildgarden.com/advantages-and-disadvantages-of-wildflower-meadows/> (дата звернення: 15.10.2023)

ЕКОЛОГІЧНО СТАЛИЙ РОЗВИТОК УРБОСИСТЕМ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ

ЯКОВЛЕВА Д.В.

Державний університет інфраструктури та технологій
yakovleva_dv@gsuite.duit.edu.ua

На сьогоднішній день, більшість людей мігрує в міста, але ці ж міста не готові до такого зростаючого населення. Так, наприклад, в усьому світі 56 % населення світу наразі проживає в містах. Така висока щільність населення може призвести до того, що мешканці міст страждатимуть від несприятливої якості повітря та води, проблем з відходами та високого рівня іншого забруднення (на додаток до викидів вуглецю, що спричиняють зміну клімату). Таким чином, необхідно запровадити стале міське планування, щоб підготуватися до зростання кількості міських жителів.

Візьмемо для прикладу Україну - ми маємо 37 міст з населенням понад 100 тисяч, в яких проживає близько 9,32 млн осіб. Також в Україні знаходиться 6 найбільших міст (без міста Київ) з населенням понад 500 тисяч осіб, в яких проживає близько 5,56 млн осіб. Шляхом розрахунків, можна дізнатись, що щільність населення майже 2900 осіб на квадратний кілометр. Це багато. І питання про велику кількість новобудов за останні 10-15 років відпадає само собою.

Поглиблення процесів урбанізації призводить до ускладнення інфраструктури міста. Значне місце починає займати транспорт та транспортні споруди (автомобільні дороги, заправки, гаражі, станції обслуговування, залізниці зі своєю складною інфраструктурою, а в тому числі підземні – метрополітен).